

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quomodo verum sit Christum, antequam sciret vocare patrem & matrem, abstulisse fortitudinem Damasci, & spolia Samariæ. Sectio. XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

stitutum reuertamur, stylo claro, atque perspicuo iubetur Esaias aduentum Regis Messiae, & mysteria legis gratia conscribere: quoniam Rex ipse Messias ea erat clarè, & distinctè suis discipulis traditurus, quæ ipsi tamen difficillima, & maxime recondita, ita cumulatè cognoscere, ut vel ipsorum Angelorum præceptores, ac magistri esse possent: nec erubescerent caelestes principes discipuli esse Apostolorum, pauperum, inquam, rudiumque piscatorum, atque ab illis tanquam à superioribus quibusdam Angelis de multis, quæ ad Ecclesie æconomiam, progressumque spectabant, illuminari.

Quomodo verum sit Christum, antequam sciret vocare patrem & matrem, abstulisse fortitudinem Damasci, & spolia Samariae.

SECTIO. XIX.

Illud denique in superiori vaticinio peculiarem continet difficultatem, quòd infantis ille, cuius conceptus, ortusque ex Spiritus sancti virtute promittitur, id est, Christus, ut hactenus ostendimus, antequam sciat vocare patrem & matrem, hoc est, in ipsa infantia ablaturus dicatur fortitudinem Damasci, & spolia Samariae, coram Rege Assyriorum. Id quod antequam doceamus, quomodo accipiendum sit, aduertendum est ex hoc loco manifestè probari Messiae regnum non temporale, sed spirituale fuisse futurum, cuiusque praelia, de quibus non semel mentio fit in sacris literis, non bello, & armis gerenda, quemadmodum Iudæi perperam arbitrantur, & quod est consequens, victorias non coactis toto orbe copiis, descriptioque milite, sed sublimiori alia ratione fuisse comparandas. Si enim Messias, dum adhuc esset infantulus, auferre prædicitur fortitudinem Damasci, & spolia Samariae, palam est eiusmodi spolia longè diuersa futura fuisse, quàm Hebræi per summam imperitiam nugantur. Quo argumento non semel contra Iudæorum pernicitiam vitur Tertull. Etenim in lib. aduersus Iudæos, c. 9. ita ex his verbis aduersus eos eleganter ludit. Sono etiam nominè inducuntur, cui virtutem Damasci, & spolia Samariae aduersus Regem Assyriorum sic accipiunt, quasi bellatorem portedans Christum, non animaduertentes, quid scriptura præmittat, quoniam priusquam cognoscat puer vocare patrem, aut matrem, accipiet virtutem Damasci, & spolia Samariae aduersus Regem Assyriorum. Ante est enim, ut inspicias etatis demonstrationem, an virum iam Christum exhibere ista etas possit, nedum Imperatorem: scilicet vagitus ad arma esset conuocaturus infans, & signum belli non tuba, sed crepitacillo daturus, nec ex equo, vel de muro, sed matricis, & gerula sua dorso, siue collo hostem designaturus, atque ita Damascum, & Samariam pro mammis subaturus. Aliud est, si penes vos infantes in praelium erumpunt, credo ad solem vincti prius, deinde pannis armati, & butyro stipendiati, qui ante nosint lanciare, quam lanciare: enim verò si nusquam hoc natura concedit ante militare, quàm virum facere: ante virtutem Damasci sumere, quàm patrem misse, sequitur, ut figurate pronuntiatum videatur. Hæc Tertullianus. Idem totidem verbis repetit lib. 3. contra Marcionem cap. 13. legendus est, & lib. 5. contra eundem Marcionem, cap. 18. Porro illud, quod ait Tertullianus, figurate pronuntiatum videri: Accipiet virtutem Damasci, & spolia Samariae, non ita est accipiendum, quasi senserit non esse sermonem ad litteram de Christo, sed illud dumtaxat, non ut verba sonant, id intelligi oportere, quemadmodum Hebræi contendunt de praeliis, spoliisque temporalibus, sed per metaphoram, & translationem de spirituali victoria, Gentiumque spoliis per

earum ad fidem conuersionem diripiendis, ut pauld post explicabimus.

II. Dicimus igitur nomine *Damasci*, quæ vibs erat Metropolis Syriæ, & nomine *Samariæ*, quæ erat Metropolis regni Israël, in quibus duabus vrbibus idolorum cultus maximè viguit: Gentilitatem, seu Gentes idololatriæ deditas adorari, quarum Christus adhuc infantulus fortitudinem abstulit, spoliisque diripuit, cū Magos illos tanquam Gentium primitias ex Orientis partibus ad se infantulum adorandum, venerandum quæ stella duce euocauit. Ij enim quia & Reges, & sapientes simul erant, merito Gentilitatis fortitudo, & opima Gentium spolia appellari potuerunt. Quod verò additur, *coram Rege Assyriorum*, vel de demone ipso, vel de Herode intellige: iis enim Regibus videntibus, ac frémentibus bellator no ster potentissimus ea spolia Gentibus incredibili potentia, fortitudinè que detrahit. Atque hæc est cōmūnis veterum Patrum expositio: sic namque in primis interpretatur Tertull. in lib. aduersus Iudæos proximè citato: *Spolia*, inquit, *Samariæ* accepit ipsos Magos, qui eum illum cognouissent, & muneribus honorassent, & genu posito aderasent, quasi Dominum Regem sub testimonio indicis, & ducta stella spolia sunt factis: *Samariæ* id est idololatriæ credentes in Christo: idololatriam autem *Samariæ* nomine notauit, ut ignominiosa ob idololatriam, quæ desierat à Deo sub Rege Hieroboam. Aduersus autem Regem Assyriorum: hoc est, aduersus diabolum, qui ad hoc se regnare putat si sanctus a religione Dei deturbat. Hæc ille. Iustin quoque Philosph. & Mart. in dialogo cum Tryphone aduersus Iudæos: *Antequam*, inquit, possit puer patrem & matrem appellare, *Damasci* potentia, *Samariæ* que spolia capiet nec cuiquam eorum, qui apud Iudæos fuerunt Reges, hoc unquam accidisse potestis docere: nos autem in nostro Christo factum docere possumus. Simul namque atque natus est, Magi ab Arabia venerunt, eumque adorauerunt, cum venissent ad Herodem, qui tunc in terra vestra regnabat, quem verbum propheticum Regem Assyriorum appellat. Eodem sensu hæc Damasci, Samariæ que spolia intellexerunt D. Epiphanius lib. tertio contra hæreses, post hæresim 80. titulo *Compendiarie doctrina de fide Catholica, & Apostolica Ecclēsia*, D. Ambros. libro tertio in Luc. D. Chryost. homil. 2. in cap. 2. Matth. D. August. serm. 1. in festo Epiphaniæ, & alij.

III. At quæres, quonam armorum genere, quibusve copiis hic infans abstulerit fortitudinem Damasci, & spolia Samariæ diriperit? Id verò eleganter exponit Tertull. in lib. illo citato contra Iudæos, c. 9. vbi docet eam fortitudinem fuisse admirabilem eius infantis pulchritudinem, eximiamque naturæ lenitatem, & mansuetudinem. Etenim postquam illam spoliatorum detractionem de Magorum ad Christum adorandum ex Orientalibus partibus aduentu explicasset, exponens pauld post, quibusnam armis propugnauerit, subiunxit: *Admirabitur*, inquit, *hæc nostra interpretatio, dum & alibi bellatorem Christum scriptura designat ob armorum quorundam vocabula, sed ex reliquorum sensuum comparatione conuincitur Iudæi: Accingere, inquit David, ense supra femur. sed quid supra legis de Christo? ω-πορ δὲ τὸ ἄσπερον, id est, tempestinus decore super filios hominum, diffusa est gratia in labiis tuis. Valde autem absurdum est, si quem ad bellum ense cingebat, ei de tempestinitate decoris, & labiorum gratia blandiebatur, de qua subiungens dicebat: Extende, & prosperare, propera & regna: & adiecit: Propter lenitatem, & iustitiam tuam. Quis enim ense accingitur, & non contraria lenitati, & iustitiæ exercet, id est, dolum, & asperitatem & iniustitiam, propria scilicet negotia prædiorum? Videamus ergo, an aliud sit ensis ille, cuius est alius actus, id est, sermo Diuinus, bifacurus, duobus testamentis legis antiquæ, & legis nouæ: Hæc ille. Ex quo habes ensim Messie fuisse eius decorem, & pulchritudinem: siquidem Reges, vates, ut expendit Tert. antequam eum ense cingere; de pulchritudine, & venustate commendauit, qua cum Diuini verbi prædicatione con-*

iuncta

iuncta tanquam gladio ancipiti vniuersum sibi orbem subiecit. Quamquam enim Tert. per ensam accepit verbum Dei, non excludit tamen ipsius Messie decorem & pulchritudinem: imo eam precipue intelligit, vt patet ex verbis sequentibus, cum ait: *Licuit ergo Christo ensam sermonis Dei praeferri, cui praedicta tempestiuitas congruat cum gratia labiorum*, Nec verò praeterendum, quod Tertul. pro eo, quod nos habemus, *Speciosus forma*, legit, *Tempestiuus decore*: verè enim tempestiuus decore fuit Christus, qui vel in ipsa infantia tantam praetulit pulchritudinem, vt Reges Orientales ad se adorandum, amandumque pettraxerit. Quare meritò hæc ipsius pulchritudo gladius dicitur, & eo cum cingitur, non tantum potens, sed potentissimus appellatur: *Accingere*, inquit, *gladio tuo super femur tuum potentissime*. Similique emphasi idem decore, & pulchritudo Messie dicitur fortitudo Psalm. 92. *Dominus regnauit, decorem indutus est. Indutus est Dominus fortitudinem*: quo loco, id quod dicitur: *Indutus est Dominus fortitudinem*, repetitio est, & explicatio eius, quod praecesserat, *Decorem indutus est*, vt idem sit indutum fuisse Messiam decore, atque armatum fuisse fortitudine. Itaque eius arma, quibus in aciem descendit armatus, quibus pugnat, quibus spolia diripit, nulla alia esse, quam ipsius decorem, & pulchritudinem, qua mortalium corda vel ipso aspectu fortissimè simul, ac suauissimè superat, sibi que deuincit. Vnde Cantic. 5. de eius capitis pulchritudine dicitur: *Coma eius sicut elata palmarum*: tam eximia enim est eius pulchritudo, & tanta vel in ipsis crinibus potentia ob singularem decorem ad omnium amorem sibi conciliandum, vt quot capillos habet in capite, totidem nobilissimas gerat palmas, hoc est, totidem victorias de humanis cordibus consequatur, totidemque praeferat longè clarissima monumenta triumphorum, quorum palmae sunt symbolum.

Quo gladio orbem sibi subiecit.

Psalm. 92. x.

Messie arma decore ipsius & pulchritudo.

Cantic. 5.

Nonum testimonium depromitur ex illis verbis Esaie 9.

Multiplicabitur eius imperium.

SECTIO XX.

Quis commemoratam sententiam in speciem considerans existimare possit I. in ea latere aliquod virginitatis sanctissimæ Deiparæ argumentum: & tamen nescio, an elegantiori alio vaticinio ea in sacris literis expressa, praenuntiataque fuerit: quod vt illustrius reddatur, illud in primis animaduertere oportet, certissimum esse eo loco Esaie sermonem haberi ad literam de Messia. Ita verò habet integrum vaticinium: *Parvulus*, inquit, *natus est nobis, & filius datus est nobis, & factus est principatus super humerum eius: & vocabitur nomen eius Admirabilis consiliarius, Deus, fortis, pater futuri seculi, Princeps pacis. Multiplicabitur eius imperium, & patris non erit finis*: quæ omnia palam est in vnum Regem Messiam conuenire, nec villo pacto quadrare posse in Ezechiam filium Regis Achaz, vt quidam Hebraei impudenter contendunt, contra quos non est hic fufius disputandi locus.

Deinde aduerte pro eo, quod nos habemus, *Multiplicabitur eius imperium*, haberi Hebraicè, למרבה המשרה, id est, *Ad multiplicandum imperium*, in quibus Hebraicis dictionibus nomen sacerrimæ Virginis includitur, quod Hebraicè est *Miriam*, vt diximus in 2. Exegeticè huius tractat. de Virgine, vt ex veteribus Rabbiniis annotauit Galatinus libro septimo Arcan. capite 13. id quod ita ostenditur. In dictione למרבה habemus duas literas huius nominis M. & R. in

Tt iiii